

Zhodnocení aktuálního stavu stromu a protokol o provedeném měření akustickým tomografem Fakkop 3D:

03-22717 platan v ulici Kollárova v Praze 8

1. Výchozí údaje

Zadavatel:	Magistrát hlavního města Prahy, Mariánské náměstí 2/2, 110 01 Praha 1 IČO: 00064581, DIČ: CZ00064581
Objednávka č.:	OBJ/85/03/001139/2013 ze dne 29. 7. 2013
Zhotovitel:	Arbonet, s.r.o., Dolská 2486/12, 193 00 Praha 9 - Horní Počernice, IČ: 282 01 906, DIČ: CZ 28201906, tel. 603 81 62 96, e-mail: info@arbonet.cz, www.arbonet.cz
Výchozí materiály:	výsledky terénního průzkumu, včetně měření tomografem fotodokumentace ze dne 16. 10. 2013 objednávka zadavatele metodika zhotovitele posudku
Datum zpracování:	23. 10. 2013
Měření provedl:	Ing. Pavel Wágner, Ing. Marek Žďárský
Zpracoval:	Ing. Pavel Wágner, Ing. Marek Žďárský
Přílohy:	bez příloh

2. Metodiky hodnocení

2.1 Vizuální hodnocení stromu

Vizuální hodnocení je prováděno ze země, s běžně dostupnými prostředky. Pro výsledky vizuálního hodnocení je použita pětibodová stupnice (obdoba školní klasifikace) 1 = nejlepší známka, 5 = nejhorší známka (hodnota). Pouze u hodnocení pěstebního stavu je stupnice pouze tříbodová.

Výška – výška stromu v metrech

Výška báze koruny – výška místa, ze kterého vyrůstá nejnižší postavená větev, na kmeni nebo kořenovém krčku, které ještě vytvářejí obrys koruny. Mladý (nebo drobný) obrost kmene a bazální výmladky se nezapočítávají.

Průmět koruny (a, b) – jeden aritmetický průměr koruny stromu v metrech, ze dvou na sebe kolmých měření, nebo dvě samostatná, na sebe kolmá, měření (a, b) v metrech.

Obvod kmene v 1,3 m – obvod kmene ve výšce 1,3 m nad zemí v metrech

Vývojové stadium (1-5) – etapa individuálního vývoje dle jeho specifických růstových a vývojových znaků.

Fyziologická vitalita (1-5) - vizuální hodnocení životaschopnosti stromu a jeho fyziologických projevů na stanovišti dle ukazatelů olistění, přírůstků, charakteru větvení ve srovnání s ideálním stavem, stupně prosychání koruny, důsledků výskytu parazitů, poranění kořenových náběhů, kmene a kosterních větví, reakce stromu na tato poranění, tvorby výmladků a schopnosti regenerace.

Biomechanická (statická) vitalita (1-5) – stabilita - vyjadřuje stupeň možného snížení či ohrožení životaschopnosti z důvodů mechanického selhání jedince dle výskytu mechanických poškození kořenů, kmene a kosterních větví, rozsahu hnilob, dutin a prasklin ve stromě, včetně případné identifikace dřevokazných hub, chorob a škůdců či jiných důležitých patogenů. V tomto způsobu hodnocení je hlavním posuzovaným hlediskem zátěž, která má vliv na samotnou existenci jedince, bezu ohledu na provozní bezpečnost v okolí stromu.

Zdravotní stav (1-5) – stupeň negativní zátěže na strom odečítaný od ideálního zdravého jedince. V tomto způsobu hodnocení je hlavním posuzovaným hlediskem zátěž, která má vliv na samotnou existenci jedince, bez ohledu na provozní bezpečnost v okolí stromu. Hodnocení vychází z posouzení výskytu mechanických poškození kořenů, kmene a kosterních větví, rozsahu hnilob, dutin a prasklin ve stromě, včetně případné identifikace dřevokazných hub, chorob a škůdců či jiných důležitých patogenů. Důležitým faktorem při hodnocení je také stáří jedince a jeho předpokládaná reakce na poranění i případné pěstební opatření

Provozní bezpečnost (1-5) – hodnocení bezpečnosti v „nebezpečném (rizikovém) prostoru“ - ohrožení v „celkovém kontrolovaném prostoru“ jež je výměra rovnající se obsahu kružnice, o poloměru 1,5 násobku celkové výšky předmětného stromového jedince. Tento hodnotící faktor zohledňuje dopadovou zónu stromu, případně jeho částí v jasné vazbě na objekty či oblasti s požadovanou dobrou provozní bezpečností. Podle nároku na stupeň bezpečnosti se proměňuje i hodnota.

Pěstební stav (1-3) – hodnotící ukazatel, který shrnuje stav stromu ve vztahu k jeho „pěstovatelnosti“ na daném místě s dosažením daného pěstebního cíle. Tento stav stromu je mimo jiné ovlivněn i v minulosti prováděnými pěstebními opatřeními nejen na dřevině samotné, ale i v jejím bezprostředním okolí na konkrétním stanovišti.

Perspektiva (1-5) – kvalifikovaný odhad perspektivy jedince na stanovišti vzhledem k jeho vitalitě, stabilitě, provozní bezpečnosti, pěstebnímu stavu, efektivitě pěstování a odhadu vynaložení finančních prostředků na další pěstební opatření.

Pěstební opatření – navrhovaná technologie pěstebních opatření. V základu vycházejí (včetně použitých zkratk a jejich významu) ze standardu péče o přírodu a krajinu SPPK A02 002:2012 - Řez stromů a jsou dále dle potřeby rozšířena či doplněna dle aktuálních požadavků na řešení konkrétní situace.

Naléhavost (1-5) – naléhavost provedení navrženého pěstebního opatření

Důvody kácení – jakýsi „souhrnný důvod“ vedoucí k rozhodnutí pokácení stromu, který vychází z konkrétních faktorů uvedených příčin provozní nebezpečnosti. Užitou terminologií má pomoci obecně, ale jasně, pojmenovat důvod návrhu k pokácení. Může tak být užitečným podkladem správnímu orgánu v rámci rozhodování o režimu povolení kácení dle § 8, zák. č. 114/1992 sb.

2.2 Přístrojové hodnocení dřeva kmene stromu akustickým tomografem Fakopp 3D

Akustický tomograf Fakopp 3D je přístroj měřící rychlost průchodu zvuku dřevními vlákny. Pracuje s pomocí 10 vzájemně mezi sebou propojených ostrých piezosond (podobných ostrým hřebům) umístěných v jedné rovině ve dřevě kolem měřeného kmene či větve. Úderem kladívka do sondy je vyvolán zvukový impuls, který se šíří všemi směry a je zároveň snímán ostatními devíti sondami na obvodu kmene. Rychlost zvuku ve dřevě je úměrná hustotě a tuhosti měřeného dřeva kmene či větve. Podstatné odchylky těchto dvou veličin od normálu, působí změnu rychlosti (zpomalení) zvukového impulsu. Sondy jsou prostřednictvím napojení na počítač spojeny se speciálním programem ArborSonic 3D, do něhož se měřené hodnoty ukládají. Program nejen vyhodnocuje získané údaje, ale také vykresluje barevné obrazy vnitřku kmene (tzv. tomogramy). Tomogramy jsou sestaveny na základě matic rychlostí šíření zvukového impulsu dřevem zaznamenané v grafech měření.

Poškození dřeva hnilobou je v tomogramech vykresleno pomocí barevné škály. Sytě zelená barva dřeva znázorňuje tu část průřezu kmene či větve, která je přístrojem vyhodnocena jako pevná. Přejít barev od světle zelené přes žlutou, oranžovou, červenou a fialovou znázorňuje stupeň rozkladu (nekonzistentnosti) dřeva, až k barvě modré, která indikuje přítomnost a rozsah dutiny či rozpadající se dřeva.

Program ArborSonic 3D navíc počítačově vyhodnocuje pravděpodobnost zlomu v místě měření v závislosti na velikosti koruny stromu a jeho geometrii. Tento výpočet však neslouží jako definitivní výsledek, ale jako podklad k interpretaci celého měření. Jedná-li se např. o celistvý kmen bez prasklin a trhlín, mimo místa problematických tlakových či kodominantních větvení, lze dát výpočtům odolnosti kmene či větve vůči zlomu zásadní význam. V mnoha případech se však těmito výpočty nelze řídit striktně a je nutná správná interpretace. Jsou známy časté případy měření, kdy počítačovým programem stanovené hodnoty bezpečnostního koeficientu, měřeného kmene či větve, neodpovídají reálné skutečnosti. Znamená to tedy, že ne vždy, když počítačový simulátor vyhodnotí bezpečnostní koeficient měřené části kmene či větve jako vysoký (nad 150%), je strom odolný vůči zlomu. Výpočetní model pro interpretaci daného typu defektu nemusí být dostatečný, nebo může i zkreslovat. Výsledky výpočtu bezpečnostního koeficientu nelze použít odděleně bez odborné interpretace a všech hodnocených souvislostí.

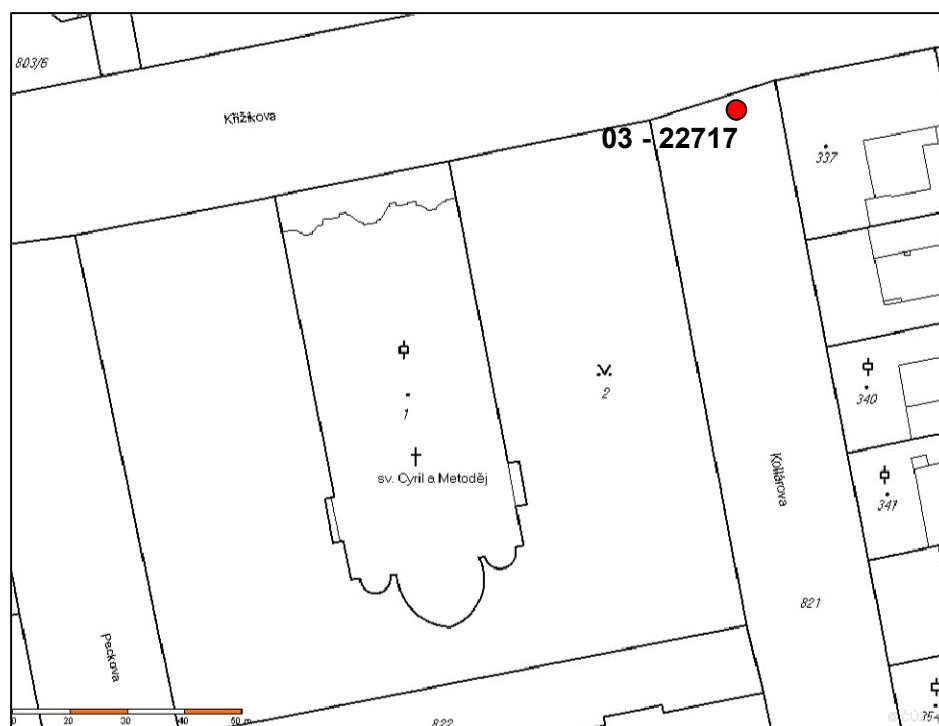
V kapitole 4 jsou uvedeny výsledky měření jednotlivých vrstev, včetně grafů měření a tomogramů. U každé vrstvy měření pod tabulkou matic rychlostí přenosu zvukových impulsů se nalézají dva obrázky – graf měření a výsledný 2D tomogram. U některých měření s více vrstvami je zobrazen i výsledný 3D tomogram. Výsledky měření se v některých případech významným způsobem podílejí na celkovém hodnocení měřeného stromu a na návrhu jeho pěstebního opatření.

3. Protokol o vizuálním zhodnocení stromu

P.č.:03		RFID: 22717		<u>platan javorolistý – <i>Platanus x hispanica</i> Mill.</u>				
Souřadnice WGS-84 (GPS):		50°05'30.63"N, 14°26'55.59"E		S-JTSK	Y	740792.47	X	1042798.8
Evidenční číslo v mapě		03-22717			Hodnoceno dne:		16. 10. 2013	
Parcel. číslo, kat. území		821, Praha 8 - Karlín						
Způsob ochrany		Památkově chráněné území		Druh pozemku:		ostatní plocha		
Charakter stanoviště		historické centrum města, kořenová mísa (3,3 m2) ve zpevněné ploše chodníku a silnice						
Druh, forma a uspořádání		Liniová zeleň, uliční stromořadí						
Výška stromu		23 m		Výška báze koruny		3 m		
Obvod kmene v 1,3 m		2,70 m		Průmět koruny (a, b)		10 m	9 m	
Vývojové stadium (1-5)		4. Dospělý – překročeno období kulminace ročního přírůstu, stromy pravidelně kvetoucí a plodící, kořeny, kmen a koruna dosáhly svých maximálních rozměrů, ustává výškový přírůst, vnitřek koruny se prosvětluje. U starších dospělých stromů dochází již ke snižování velikosti koruny, růst výhonů na obvodu koruny se zpomaluje či úplně zastavuje, převažují krátké výhony.						
Defekty a ostatní charakteristiky	Kořeny a báze kmene	ZHU výrazné zhutnění povrchu kořenového prostoru OKP omezený kořenový prostor ZPE zpevněná plocha o více jak 1/3 povrchu kořen. zóny HKP předpokládaná hniloba kořenů BZH bazální hniloba PBK poškození báze kmene						
	Kmen	POK velká poranění kmene (kůry, kambia) RHK rozsáhlá hniloba kmene DUT dutina(y) ve kmeni VRP Velké rány či praskliny na kmeni NZR nezahojené rány po řezu či zlomu						
	Koruna	KVI Kodominantní (tahové) větvení infikované NZR Viditelné nezahojené / nezavalené rány CHK Chybějící kosterní větve (odlomené, odřezané) PKV velká poškození nebo praskliny na kost. větvích PSV Pravděpodobnost selhání / hniloby kost. větve VNK Výrazně nevyvážená koruna NVV Nadměrná váha větví PPV Předpoklad pádu větví či jejich částí HKV výrazná hniloba (dutiny) v kosterních větvích						
	Ostatní	SEL možnost selhání stromu či jeho části						
	Fyziologická vitalita	3. Středně snižená (zhoršená) – strom výrazně oslabený, existence jeho života na stanovišti nemusí být bezprostředně ohrožena, ale má již vážné problémy, strom pouze střednědobě životaschopný, někdy jen krátkodobě, ztráta olistění do 60%, větvení koruny ve fázi stagnace, prosychání i víceletých větví v koruně zatím nepřesahuje 50% celkového objemu						
Biomechanická (statická) vitalita		3. Středně snižená až zhoršená – strom s výraznými odchylkami od optima, s jasnými mechanickými poškozeními, hnilobami či dutinami, případně s výskytem chorob či škůdců. Podíl nekromasy do 30 %. Celkový stav již má viditelný vliv na životaschopnost stromu. Střednědobá existence, u vitálních jedinců ještě možná i dlouhodobá. Pro posílení zdravotního stavu je vhodné, provést pěstební zásah nebo volit jiné koncepční řešení.						
Zdravotní stav		3. zdravotní stav špatný – strom s jasnými mechanickými poškozeními, hnilobami či dutinami, případně s výskytem chorob či škůdců. Podíl nekromasy do 30 %. Celkový stav již má viditelný vliv na životaschopnost stromu. Pro						

	posílení zdravotního stavu je vhodné, provést péstební zásah nebo volit jiné koncepční řešení.
Provozní bezpečnost	3. snížená (ohrožená) – místa nebo objekty v rizikovém prostoru stromu jsou středně ohroženy vývratem stromu či pádem silných kosterních větví na zem. Riziko je již nezanedbatelné a vyžaduje řešení.
Pěstební stav	3. stav neuspokojivý (špatný) - naplnění péstební cíle je obtížné s použitím standardních péstebních opatření či technologií. Dosažení péstební cíle je teoreticky ještě možné, na stanovišti lze strom ještě krátkodobě předržet. Pěstování takto hodnoceného jedince může však být i ekonomicky neefektivní.
Perspektiva	3. krátkodobě perspektivní (předpokládaná doba života na stanovišti max. 10 let)
Pěstební opatření	RB řez bezpečnostní RO30 redukce obvodová o 30% (z výchozího objemu koruny) RR-SY redukční řez symetrizační (podpora vyvážení koruny, úprava habitu z kompozičních důvodů) RL-SP lokální redukce směrem k překážce (k domu) RL-DV30 lokální redukce (odlehčení) defektního větvení o 30% výchozí délky redukovaných větví VDH1 vazba dynamická horní úroveň 1 ks
Naléhavost	2. Zásah nutný – realizace v první etapě ošetření, max. do 12 měsíců
Důvody kácení	Zatím nedosáhly nutnosti realizace kácení jako jediného způsobu řešení důsledků defektů – krátkodobě lze na stanovišti předržet
Poznámka	Redukováno k domu, velké poranění centrálního větvení

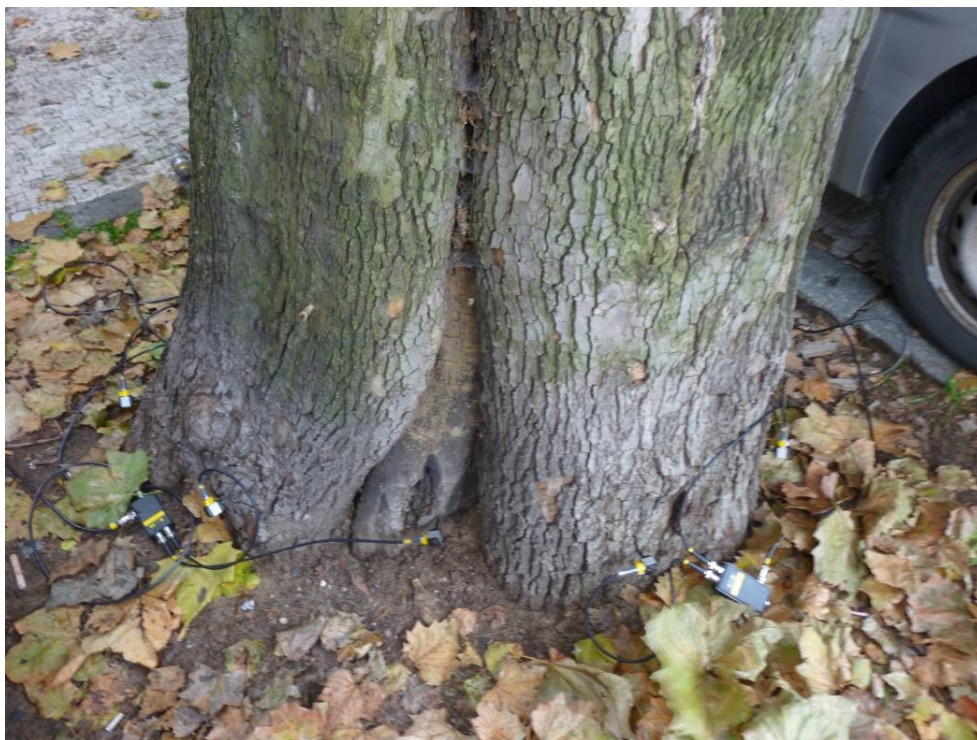

4. Protokol o měření akustickým tomografem Fakopp 3D

4.1 Údaje o místu měření: vrstva 1

- Výška měření nad zemí: 0,10 m
- Obvod měřeného místa: nebyl měřen
- Tvar měřeného místa: nepravidelný průřez

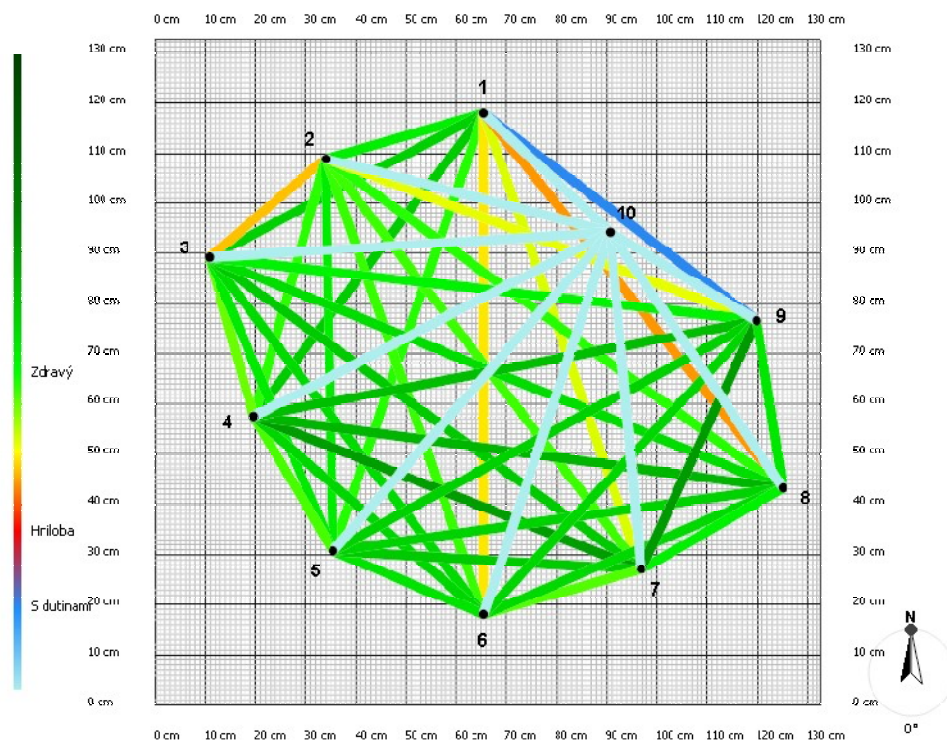
Foto vrstvy 1

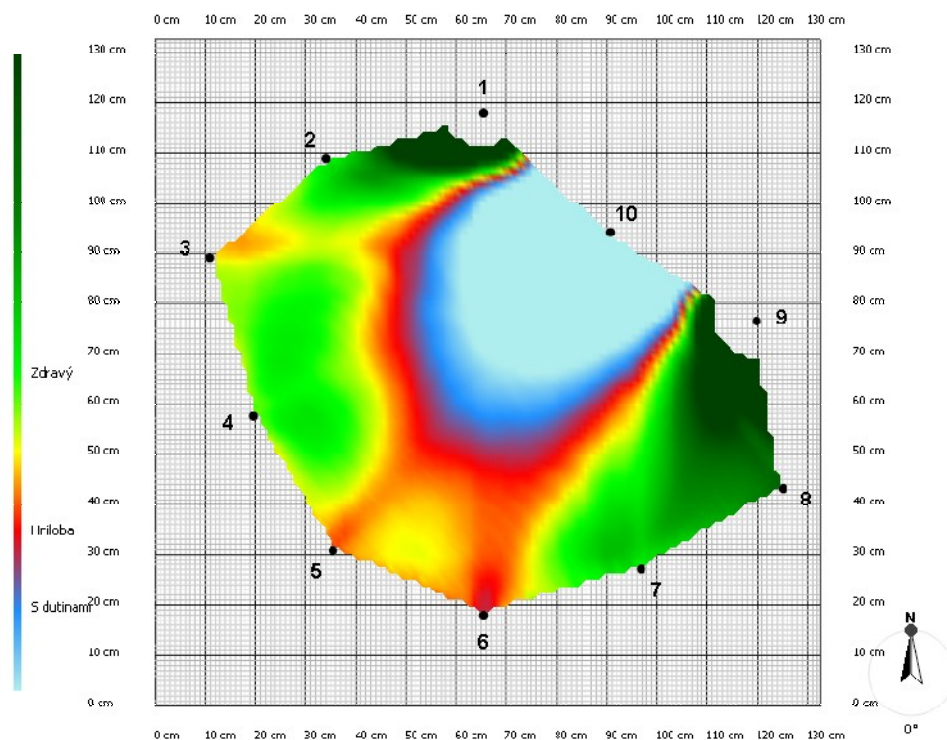
Vrstva 1 – matice rychlostí přenosu zvukových impulsů ve dřevě v m/s

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1		1627	1702	1716	1567	1417	1454	1367	1125	572
2	1627		1394	1563	1633	1555	1552	1566	1446	534
3	1702	1394		1525	1639	1677	1720	1671	1619	572
4	1716	1563	1525		1545	1688	1829	1770	1750	559
5	1567	1633	1639	1545		1655	1717	1697	1702	553
6	1417	1555	1677	1688	1655		1539	1680	1689	556
7	1454	1552	1720	1829	1717	1539		1620	1836	559
8	1367	1566	1671	1770	1697	1680	1620		1649	591
9	1125	1446	1619	1750	1702	1689	1836	1649		572
10	572	534	572	559	553	556	559	591	572	

Graf měření vrstvy 1

2D tomogram vrstvy 1

4.2 Údaje o místu měření: vrstva 2

- Výška měření nad zemí 1,30 m
- Obvod měřeného místa: 2,70 m
- Tvar měřeného místa: Eliptický průřez

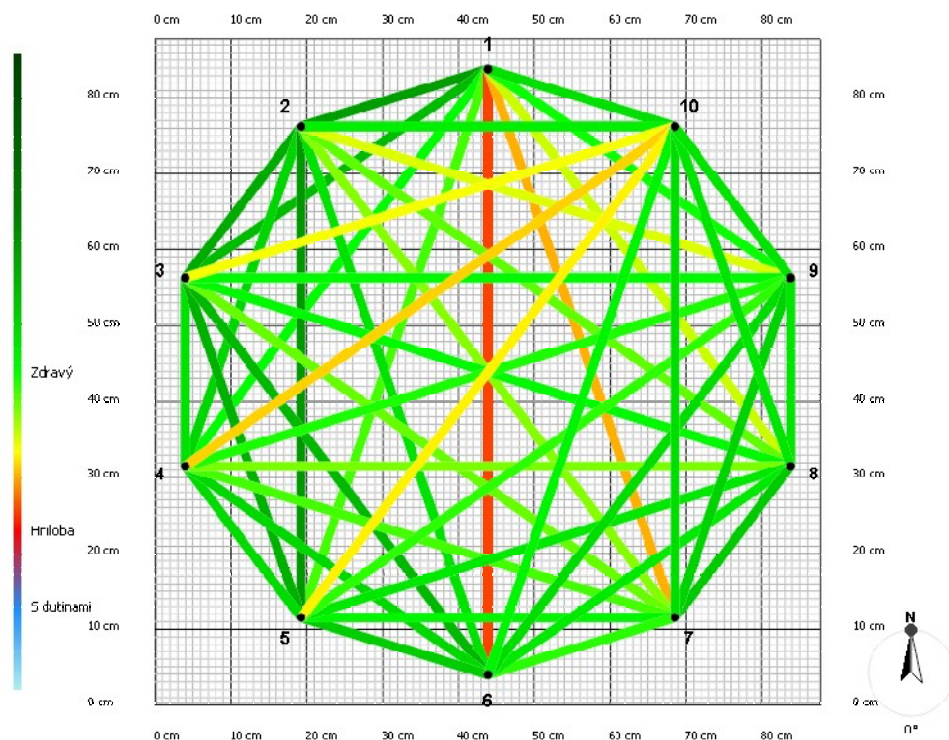
Foto vrstvy 2

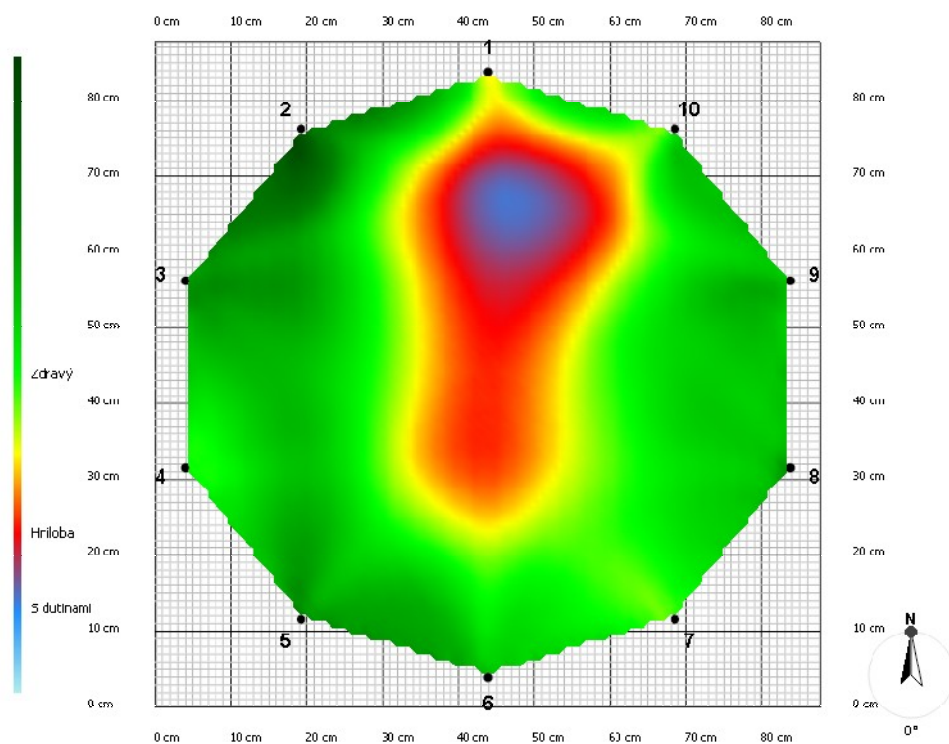
Vrstva 2 – matice rychlostí přenosu zvukových impulsů ve dřevě v m/s

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1		1974	1887	1681	1626	1334	1419	1521	1670	1770
2	1974		1935	1802	2002	1765	1574	1604	1506	1721
3	1887	1935		1765	1918	1895	1598	1692	1690	1487
4	1681	1802	1765		1787	1796	1625	1583	1658	1446
5	1626	2002	1918	1787		1830	1701	1741	1644	1471
6	1334	1765	1895	1796	1830		1647	1740	1781	1708
7	1419	1574	1598	1625	1701	1647		1839	1812	1784
8	1521	1604	1692	1583	1741	1740	1839		1754	1755
9	1670	1506	1690	1658	1644	1781	1812	1754		1762
10	1770	1721	1487	1446	1471	1708	1784	1755	1762	

Graf měření vrstvy 2

2D tomogram vrstvy 2

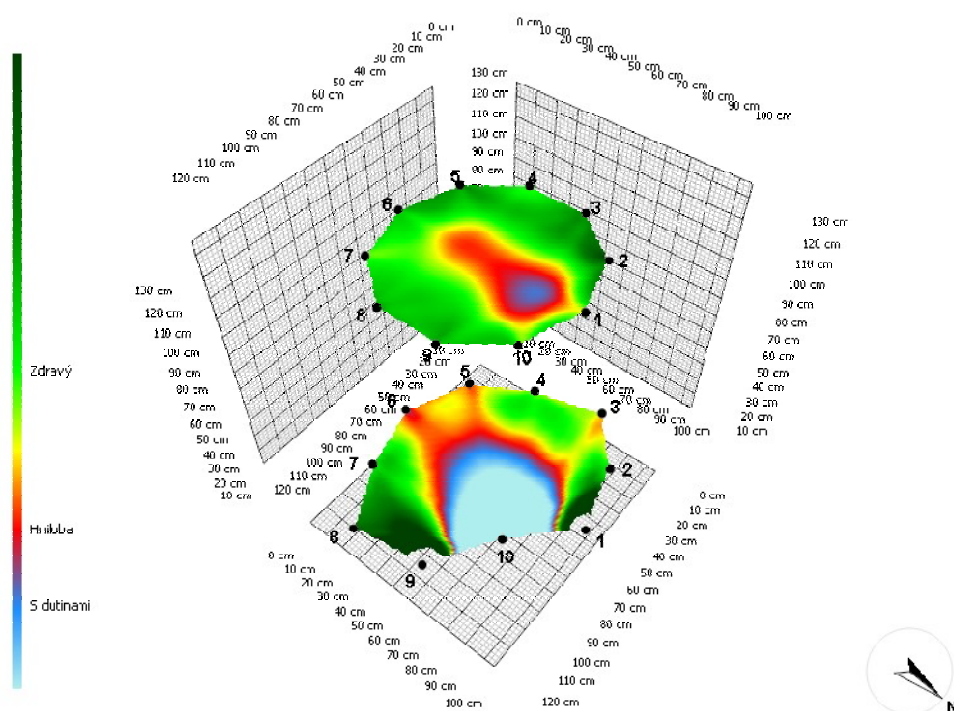
4.3 Hodnoty odolnosti stromu vůči zlomu v měřených místech vypočtené počítačovým programem ArborSonic 3D

Plocha koruny	217 m ²
Výška stromu	23 m
Výška středu koruny	13 m
Průmět koruny	10 m
Počet měřicích senzorů	10 ks
Úhel náklonu kmene od země	77 °
Předpokládaná rychlost větru	33.0 m/s
Součinitel odporu	0,22
Pevnost dřeva	20 MPa
Vypočtené zatížení stromu větrnou zátěží	33877 N
Minimální bezpečnostní koeficient zlomu měřené části kmene	179 %

Vrstva	Výška měření	% defektní plochy měřené vrstvy dřeva	Bezpečnostní koeficient *
Vrstva 1	0,1 m	54 %	179 %
Vrstva 2	1,3 m	24 %	241 %

* Bezpečnostní koeficient > 150% = odolnost měřené vrstvy vůči zlomu je vysoká
Bezpečnostní koeficient 100 až 150% = odolnost měřené vrstvy vůči zlomu je snižená
Bezpečnostní koeficient < 100% = odolnost měřené vrstvy vůči zlomu je nízká až riziková

3D tomogram měřených vrstev

5. Závěr

- Předmětný platan s rozsáhlou bazální hnilobou kmene a velkým plošným poraněním s hnilobou kmene, jež zasahuje i kosterní větvení a proniká i do samotných kosterních větví, je ve špatném zdravotním stavu a disponuje zhoršenou fyziologickou vitalitou. Defektní a hnilobou napadené jsou s největší pravděpodobností i kotevní kořeny stromu. Platan byl v minulosti silně zredukován, některé kosterní větve byly sesazeny jen několik metrů nad kosterní větvení, reakce stromu na řez byla v celku pozitivní. Koruna stromu je silně nevyvážená, strom se vyklání nad silnici a přechod pro chodce. Přesto se domníváme, že by jako alternativa kácení bylo možné provést radikálnější sesazení a symetrizaci koruny včetně dalších podpůrných opatření. V takovém případě by šlo strom na stanovišti krátkodobě předržet. Pro zjištění rozsahu kořenové hniloby a stability proti vývratu, by bylo nutné provést tahovou zkoušku.
- **Provozní bezpečnost platanu je díky redukci provedené v minulosti pouze snížená (ohrožená). Hrozí stále potenciální nebezpečí zlomu na bázi kmene, je zde stále i pravděpodobné riziko vývratu - situace vyžaduje okamžité řešení.** Dle našeho názoru jsou jen dvě možnosti řešení. První je strom na stanovišti předržet za použití dalšího stabilizačního opatření - odlehčení koruny (redukce obvodová i lokální) a použití vazby. Druhá je pokácení stromu. Domníváme se, že i přes rozsah hniloby je možné platan dočasně zachovat, otázkou však je i ekonomický faktor. Perspektiva tohoto stromu je každopádně jen krátkodobá
- **Navržená péstební opatření:**
 - RB** řez bezpečnostní
 - RO30** redukce obvodová o 30% (z výchozího objemu koruny)
 - RR-SY** redukční řez symetrizační (podpora vyvážení koruny, úprava habitu z kompozičních důvodů)
 - RL-SP** lokální redukce směrem k překážce (k domu)
 - RL-DV30** lokální redukce (odlehčení) defektního větvení o 30% výchozí délky redukovaných větví
 - VDH1** vazba dynamická horní úroveň 1 ks
- **Stupeň naléhavosti** provedení navržených péstebních opatření: **Zásah nutný** – realizace v první etapě ošetření, max. do 12 měsíců, nejlépe do začátku vegetačního období 2014

Arbonet, s.r.o.

Dolská 2486/12, Praha 9

Horní Počernice, 193 00

Tel.: +420 603 816 296

DIČ: CZ28201906

Ing. Pavel Wágner, Ing. Marek Žďárský
Arbonet, s.r.o.

Ing. Pavel Wágner, zahradní inženýr (obor Zahradní a krajinářská architektura, ZF MZLU Brno)
znalec v základním oboru Zemědělství, odvětví Ovocnářství a zahradnictví, specializace arboristika
tel.: 603 816 296, e-mail: pavel.wagner@arbonet.cz

Ing. Marek Žďárský – jednatel společnosti, zahradní inženýr (obor Zahradnická výroba ZF MZLU Brno),
znalec v základních oborech Ochrana přírody a Zemědělství, specializace hodnocení stromů a dendrologie
Český certifikovaný arborista Konzultant viz <http://arborista.mendelu.cz/>
tel.: 603 465 612, e-mail: marek.zdarsky@arbonet.cz